

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om tillämpning av vissa stadganden i lantbruksinkomstlagen 1993

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om tillämpning av vissa stadganden i lantbruksinkomstlagen 1993. Avsikten med denna proposition är att år 1993 avvika från lantbruksinkomstlagens stadganden om avvikelser från riktpriserna, om fördelningen av de exportkostnader som föranleds av exporten av lantbruksprodukter samt om styrning och balansering av lantbruksproduktionen. Målet med propositionen är att möjliggöra en friare variation hos

priserna på riktprisprodukter beroende på utbudet och efterfrågan på dessa. Syftet med propositionen är vidare att minska statens andel i exportkostnaderna för lantbruksprodukter, varvid lantbruksproducenternas andel ökar i motsvarande grad.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1993 och avses bli behandlad i samband med den. Lagarna avses träda i kraft från ingången av 1993.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

Lantbruksinkomstlagen (736/89) gäller prissättningsåren 1990/91—1994/95. För år 1991 gjordes en avvikelse från den genom lagen om tillämpning av vissa stadganden i lantbruksinkomstlagen 1991 (1386/91), genom vilken lantbrukets andel av exportkostnaderna för 1991 ökades samt genom vilken 80 milj. mk av lantbruksproducenternas exportkostnadsandel täcktes med det statliga stöd som avses i lantbruksinkomstlagen.

Genom lagen om tillämpning av vissa stadganden i lantbruksinkomstlagen 1992 (1667/91) har statens ansvar för 1992 års exportkostnader minskats och lantbruksproducenternas andel ökats. Dessutom har riktprisernas variationsutrymme vidgats så, att avvikelser från de fastställda riktpriserna beaktas endast till den del de år 1992 i genomsnitt överstiger sammanlagt 2 %.

Beträffande år 1993 föreslås det att statens och lantbruksproducenternas ansvar för exporten fastställs på samma sätt som år 1992. Avvikelser från riktpriserna beaktas endast i

fråga om den del som överstiger 3 %. Dessutom föreslås det att andra förändringar i totalintäkterna än sådana som föranleds av förändringar i priserna på riktprisprodukter inte alls beaktas i lantbruksinkomstförhandlingarna för prissättningsåret 1993/94. Vidare föreslås det att det statliga stödet enligt lantbruksinkomstlagen skall kunna användas till täckande av lantbruksproducenternas exportkostnadsavgift på ett sätt som överenskomms i lantbruksinkomstförhandlingarna och att det år 1993 för styrning och balansering av lantbruksproduktionen kan användas medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond samt att dessa medel jämföras med det tilläggsanslag som avses i 17 § 2 mom. lantbruksinkomstlagen.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Statens ansvar för exportkostnaderna beräknas uppgå till ca 1 320 milj. mk år 1993. Lantbruksproducenternas andel beräknas för sin del uppgå till ca 490 milj. mk.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 §. *Prisförändringar.* Enligt 5 § 1 mom. lantbruksinkomstlagen skall förändringar i lantbruksprodukternas och produktionsinsatsernas prisnivå vid lantbruksinkomstförhandlingarna beaktas så att lantbruksinkomsten justeras lika mycket som de med samma produktmängder och produktionsinsatser enligt intäkts- och kostnadskalkylen beräknade totalkostnaderna har förändrats jämfört med den nivå som förutsattes i det föregående lantbruksinkomstavtalet. Härvid skall också beaktas förändringen i totalintäkterna av andra produkter än riktprisprodukterna samt de förändringar som har skett i övriga intäktsposter jämfört med den nivå som förutsattes i det föregående lantbruksinkomstavtalet. Beträffande riktprisprodukter skall i kalkylen användas de senast fastställda riktpriserna, och överskridningar och underskridningar av riktpriserna beaktas särskilt till den del som överstiger det lagstadgade variationsutrymmet. Åren 1990 och 1991 var detta variationsutrymme 1 %, år 1992 var det 2 % och för år 1993 föreslås i 2 § i lagen ett variationsutrymme på 3 %.

Stadgandet i 5 § lantbruksinkomstlagen innebär att förändringarna av priserna på andra produkter än riktprisprodukter beaktas till sitt fulla belopp utan variationsgränser trots att prisförändringen kan tänkas vara förorsakad t.ex. av variationer i kvaliteten, vars inverkan inte beaktas i fråga om riktprisprodukter. Beträffande sockerbeter, oljväxter och stärkelsepotatis har det skett en övergång till ett prissättningsystem, där det pris per enhet som odlaren får är beroende av skördemängden så, att en ökad skörd ger ett lägre pris. Beaktandet av en sådan prissänkning i lantbruksinkomstförhandlingarna kan inte anses motiverad.

Det föreslås i paragrafen att i lantbruksinkomststoppörelsen för 1993/94 inte beaktas förändringen i totalintäkterna till den del den föranleds av förändringar i priserna på andra produkter än riktprisprodukter.

2 §. *Avvikelse från riktpriserna.* I 6 § lantbruksinkomstlagen stadgas om hur prisernas avvikelse från de fastställda riktpriserna skall beaktas. I totalkalkylen beaktas numera inte avvikelser som understiger 1 %.

Det föreslås i paragrafen att om de genomsnittliga priserna på riktprisprodukter avviker

från de fastställda riktpriserna så beaktas detta endast till den del avvikelsen sammanlagt överstiger 3 %. Syftet med ändringen är att öka marknadslägets inverkan på producentpriset.

3 §. *Statens ansvar för exportkostnaderna.* I 14 § lantbruksinkomstlagen stadgas om statens årliga ansvar för exportkostnaderna för mjölkprodukter, nötkött, svinkött, ägg och spannmål. Under loppet av lagens giltighetstid på fem år minskar statens relativa exportansvar årligen medan lantbruksproducenternas exportansvar ökar.

Enligt paragrafen skall de produktions- och exportmängder som staten svarar för minskas jämfört med den 1989 stiftade lantbruksinkomstlagen. Vidare föreslås det att lantbruksproducenternas andel av ansvaret för exporten av lantbruksprodukter till vissa delar ökas med 10 procentenheter i fråga om nötkött, svinkött, ägg och spannmål. Beträffande exportkostnaderna för smör föreslås att ett stadgande införs om en maximal, i kilogram mätt, smörmängd till vilken statens ansvar för exportkostnaderna sträcker sig.

4 §. *Lantbruksproducenternas ansvar för exportkostnaderna.* Enligt 15 § 1 mom. lantbruksinkomstlagen svarar lantbruksproducenterna för den del av exportkostnaderna för lantbruksprodukter som staten inte svarar för. Till lantbruksproducenternas andel av exportkostnaderna räknas dock högst 13 % av lantbruksinkomsten under prissättningsåret.

Enligt paragrafen skall det maximala beloppet höjas till 20 % av lantbruksinkomsten i fråga om exporten 1993, varvid beloppet förblir detsamma som det var 1992.

5 §. *Styrning och balansering av lantbruksproduktionen.* Enligt 17 § lantbruksinkomstlagen anvisas i statsbudgeten för 1993 ett anslag om 500 milj. mk för styrning och balansering av lantbruksproduktionen. Till anslaget kan i budgeten beviljas ett tillägg, varav 50 % skall betraktas som inkomst för lantbruket.

Avsikten är att sammanlagt 1 050 milj. mk skall användas till styrning och balansering av produktionen 1993, varav 250 milj. mk är medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Det föreslås därför att den nämnda användningen av medel ur den utanför budgeten stående fonden jämföras med det tilläggsanslag som avses i lantbruksinkomstlagen.

6 §. *Uppbörden av lantbruksproducenternas exportkostnadsandel.* Enligt 16 § 1 mom. lantbruksinkomstlagen uppbärs lantbruksproducenternas andel av exportkostnaderna såsom marknadsföringsavgifter för lantbruksprodukter och andra avgifter samt såsom skatter, enligt vad som stadgas särskilt.

Det föreslås i paragrafen att för täckande av lantbruksproducenternas exportkostnadsandel också kan användas subventioner som avses i 1 och 8 §§ lantbruksinkomstlagen på det sätt som överenskomms i förhandlingar enligt 3 § lant-

bruksinkomstlagen. Genom detta förfarande kan uppbörden av lantbruksproducenternas exportkostnadsandel förenklas.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1993.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om tillämpning av vissa stadganden i lantbruksinkomstlagen 1993

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Prisförändringar

Med avvikelse från vad 5 § 1 mom. lantbruksinkomstlagen (736/89) stadgar, beaktas i lantbruksinkomstförhandlingarna för prissättningsåret 1993/94 inte förändringen i totalintäkterna till den del den föranleds av förändringar i priserna på andra produkter än riktpreisprodukter.

2 §

Avvikelse från riktpiserna

Med avvikelse från vad 6 § lantbruksinkomstlagen stadgar, tillämpas stadgandena i denna paragraf på de förändringar i riktpiserna som har skett 1993. Har de genomsnittliga priserna på riktpreisprodukter 1993 sammanlagt avvikit med mera än tre procent från de fastställda riktpiserna, skall detta beaktas så att de riktpiser som annars skall bestämmas enligt lantbruksinkomstlagen under det följande prissättningsåret ändras med det procenttal med vilket de faktiska priserna i genomsnitt med mera än tre procent har avvikit från riktpiserna.

3 §

Statens ansvar för exportkostnaderna

Med avvikelse från vad 14 § lantbruksin-

komstlagen stadgar, svarar staten för exportkostnaderna för lantbruksprodukter 1993 som följer:

1. Mjölksprodukter

Staten svarar för exportkostnaderna för mjölksprodukter till den del mängden mejerimjök är högst 2 150 miljoner liter. I fråga om större mängder mejerimjök än den som nämns ovan svarar staten för 50 procent av exportkostnaderna för den överstigande delen, dock högst upp till en mängd av 2 300 miljoner liter.

Utan hinder av vad som stadgas i denna paragraf svarar lantbruksproducenterna i sin helhet för exportkostnaderna för smör till den del den mängd smör som exporteras är större än 10 miljoner kilogram.

2. Nötkött

Staten svarar för 80 procent av exportkostnaderna för nötkött, dock högst upp till en mängd av 2 miljoner kilogram. Om den mängd nötkött som exporteras är större än vad som nämns ovan, svarar staten för 50 procent av exportkostnaderna för den överstigande delen, dock högst upp till en mängd av 5 miljoner kilogram.

3. Svinkött

Staten svarar för 80 procent av exportkost-

naderna för svinkött, dock högst upp till en mängd av 4 miljoner kilogram. Om den mängd svinkött som exporteras är större än vad som nämns ovan, svarar staten för 50 procent av exportkostnaderna för den överstigande delen, dock högst upp till en mängd av 6 miljoner kilogram.

4. Ägg

Staten svarar för 80 procent av exportkostnaderna för ägg, dock högst upp till en mängd av 2 miljoner kilogram. Om den mängd ägg som exporteras är större än vad som nämns ovan, svarar staten för 50 procent av exportkostnaderna för den överstigande delen, dock högst upp till en mängd av 4 miljoner kilogram.

5. Spannmål

Staten svarar för 80 procent av exportkostnaderna för spannmål, dock högst upp till en mängd av 350 miljoner kilogram. Om den mängd spannmål som exporteras är större än vad som nämns ovan, svarar staten för 50 procent av exportkostnaderna för den överstigande delen, dock högst upp till en mängd av 550 miljoner kilogram.

4 §

Lantbruksproducenternas ansvar för exportkostnaderna

Med avvikelse från vad 15 § lantbruksin-

komstlagen stadgar svarar lantbruksproducenterna för exportkostnaderna för de lantbruksprodukter som nämns i 2 § till den del staten inte gör det. Till producenternas andel av exportkostnaderna i fråga om export som sker 1993 räknas dock högst 20 procent av lantbruksinkomsten under prissättningsåret.

5 §

Styrning och balansering av lantbruksproduktionen

Med avvikelse från vad 17 § 1 och 2 mom. lantbruksinkomstlagen stadgar kan för styrning och balansering av lantbruksproduktionen år 1993 användas medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond, vilka jämställs med det tilläggsanslag som avses i 17 § 2 mom. lantbruksinkomstlagen.

6 §

Uppbörden av lantbruksproducenternas exportkostnadsandel

Med avvikelse från vad 16 § 1 mom. lantbruksinkomstlagen stadgar, kan för täckande av lantbruksproducenternas exportkostnadsandel också användas subventioner enligt 1 och 8 §§ lantbruksinkomstlagen på det sätt som överenskomms i förhandlingar som avses i 3 § lantbruksinkomstlagen.

7 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 19 .

Helsingfors den 18 september 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Jord- och skogsbruksminister *Martti Pura*